
Zaseg predmetov kot uradno dejanje policistov v Sloveniji

VARSTVOSLOVJE
letn. 24
št. 3
str. 189–202

Franc Pozderek, Klemen Kotnik

Namen prispevka:

Namen prispevka je predstaviti policijsko pooblastilo zaseg predmetov in rabo pooblastil, ki jih policisti izvajajo ob zasegu predmetov. Pri tem je namen opisati problematiko, ki se pojavlja v povezavi z izločitvijo dokazov.

Metode:

Uporabljeni sta bili deskriptivna metoda in metoda komparacije. Z analizo primarnih in sekundarnih pravnih virov smo poskušali identificirati pomanjkljivosti normativne ureditve policijskih pooblastil.

Ugotovitve:

Posegi v ustavno varovane pravice posameznika morajo biti skrbno določljivi z zakonom in nadzorovani, še posebej, če takšne posege izvaja državni represivni organ. Med takšne posege spada tudi policijsko pooblastilo zaseg predmetov. Širše dojemanje privilegija zoper samoobtožbo, ki se razteza tudi na področje zasega predmetov, je privedlo do potreb prilagajanja policijskih postopkov in normativne ureditve.

Omejitve/uporabnost raziskave:

Omejili smo se na pojma, in sicer zaseg predmetov, ki je opredeljen v Zakonu o nalogah in pooblastilih policije, Zakonu o kazenskem postopku, Zakonu o prekrških, in na postopek zasega predmetov, ki ga policisti izvajajo po določilih Zakona o nadzoru državne meje.

Praktična uporabnost:

Prispevek je uporaben v smislu izpopolnjevanja zavedanja pravic oseb v policijskih postopkih v primeru zasega predmeta oziroma predmetov in kot izpopolnjevanje stroke za odpravljanje napak v postopkih, kjer se zasegajo predmeti.

Izvirnost/pomembnost prispevka:

Zaradi razvoja in krepitve človekovih pravic je viden vpliv na izvedbi policijskih postopkov, povezanih z zasegom predmetov. Posledično je treba vplivati tudi na krepitev policijske stroke.

Ključne besede: zaseg predmeta, policijsko pooblastilo, privilegij zoper samoobtožbo, izločitev dokazov.

UDK: 351.741:343.14(497.4)

Confiscation of objects an official tasks of the police officers in the Republic of Slovenia

Purpose:

The purpose of the article is to present the police power and task to confiscate objects and the use of the powers that police officers exercise when seizing objects. Problem that arises in connection with the exclusion of evidence is also the purpose of this contribution.

Methods:

A descriptive method and a comparison method were used. By analyzing primary and secondary legal sources, we tried to identify the drawbacks of the normative regulation of police powers.

Findings:

Encroachments on constitutionally protected individual rights must be carefully defined by law and controlled, especially if such actions are carried out by a state repressive body. Such interventions also include the police authority to confiscate objects. A broader perception of the privilege against self-incrimination, which also extends to the area of objects confiscations, has led to the need of adapting police procedures and normative regulation.

Research Limitations/Implications:

We have limited this contribution to the following concepts, namely the confiscation of objects, which is defined in the Police Tasks and Powers Act, the Criminal Procedure Act, the Minor Offences Act and the procedure for confiscating objects, which is carried out by the police in accordance with the provisions of the State Border Control Act.

Practical Implications:

The contribution is useful in the sense of improving the awareness of individuals in police procedures in case of confiscation of an object or objects and also for improving the skills for correcting errors in procedures where objects are confiscated.

Originality/Value:

Due to the development and strengthening of human rights, there is a visible impact on the execution of police procedures related to the confiscation of objects. Consequently, it is also necessary to influence the strengthening of the police profession.

Keywords: confiscation of an object, police powers and tasks, privilege against self-incrimination, exclusion of evidence.

UDC: 351.741:343.14(497.4)

1 UVOD

Ustava Republike Slovenije (1991) v poglavju Človekove pravice in temeljne svoboščine utemeljuje demokratično, pravno in socialno državo. Slednje pomeni, da nihče, tudi organi oblasti ne, ne more in ne sme samovoljno ter brez zakonskega utemeljevanja posegati v človekove pravice in temeljne svoboščine. Pravica do zasebne lastnine¹ je ustavno zavarovana pravica, kar velja ne glede na narodnost, raso, spol, jezik, vero, politično ali drugo prepričanje, gmotno stanje, rojstvo, izobrazbo, družbeni položaj, invalidnost ali katerokoli drugo osebno okoliščino. Tako morajo biti v Sloveniji zagotovljene enake človekove pravice in temeljne svoboščine. Posameznik si predmet ali stvar lahko pridobi na zakonit način in mu ga država dovoli posedovati² ob upoštevanju uresničevanja socialne funkcije. Kot navaja Virant (2002), ustavni pojem lastnine dobi dejanski pomen šele z zakonsko ureditvijo in to je takrat, ko zakonodajalec v zakonu³ konkretizira lastnino kot ustavni pojem. Omejitev lastninske pravice je utemeljena, če le-ta nakazuje na interes skupnosti.

Klemenčič in drugi (2002) zapišejo, da je zaseg predmetov poseg v pravico do zasebnosti, še najbolj pa poseg v zasebno lastnino. Prav tako Žaberl (2006) komentira, da je pravica do lastnine neodtujljiva in da nihče ne sme nikomur odvzeti predmeta ali stvari. Razen v izjemnih primerih, ko imajo pooblaščenec uradne osebe pravico in dolžnost, da zasežejo predmete, ki so kot dokaz v postopku, ali predmete, ki so prepovedani ali nevarni. Takšen zaseg pa je le začasen in o dokončnem odvzemu predmeta odloča sodišče z izrekom sankcije odvzema predmetov v postopku o prekršku oziroma z istoimenskim varnostnim ukrepom v kazenskem postopku.

Osebi, ki poseduje predmet, ki je z zakonom določen kot prepovedan in ga je zaradi tega razloga ali katerega utemeljenega drugega razloga treba zaseči, pa običajno pripadajo še prav posebne pravice. Ustava Republike Slovenije (1991) določa, da mora biti vsakomur, ki je obdolžen kaznivega dejanja, ob popolni enakopravnosti zagotovljena pravica, da ni dolžan zoper sebe ali svoje bližnje priznati krivde. Prav slednji privilegij pa se razteza širše oziroma ima bistveno širši pomen kot zgolj izpovedba ali priznanje krivde.

2 ZASEG PREDMETOV V POLICIJSKEM POSTOPKU

Zaseg predmetov pogosto ni samostojno, ali bolje zapisano, edino uradno dejanje policistov oziroma izvedeno pooblastilo v posameznem postopku, kjer bi policist zgolj izvedel zaseg predmetov. Policisti običajno zasežejo predmete ob rabi drugih pooblastil oziroma dejanj, kot so pregled osebe, varnostni pregled, osebna preiskava, hišna preiskava, ogled kraja kaznivega dejanja itd. Policisti izvedejo zaseg predmetov tudi v smislu samostojnega uradnega dejanja na način, da osebo pozovejo, naj izroči predmet, oziroma oseba predmet izroči brez poziva policista.

1 33. člen Ustave Republike Slovenije (1991) opisuje, da je zagotovljena pravica do zasebne lastnine in dedovanja.

2 Uživljanje in posedovanje lastnine z upoštevanjem zagotavljanja gospodarske, socialne in ekološke funkcije mora določati zakon. Slednje predvideva 67. člen Ustave Republike Slovenije (1991).

3 V 37. členu "Stvarnopravnega zakonika (SPZ)" (2002) je navedeno, da lastninska pravica pomeni imeti stvar v posesti, jo uporabljati in uživati na najboljše način ter z njo razpolagati. Omejitve le-tega se lahko določijo le z zakonom. Prav tako, če je to potrebno, se z zakonom določita rok in pogoj lastninske pravice.

V obeh primerih je treba upoštevati privilegij zoper samoobtožbo. Stališče Višjega sodišča v Ljubljani v sodbi s št. II Kp 17143/2015, ki se upira na kazenskoprocesno teorijo in sodno prakso, je slednje, da se privilegij zoper samoobtožbo deloma razteza tudi **na izročitev predmetov**. Deloma v tem delu, da je predmete iz storilčeve sfere mogoče pridobiti neodvisno od njegove volje na podlagi odredbe državnih organov. Torej mora biti domnevni storilec prekrška ali kaznivega dejanja poučen o privilegiju zoper samoobtožbo,⁴ preden se ga pozove o izročitvi predmeta oziroma v primeru, ko domnevni storilec izkaže namero o izročitvi predmetov oziroma ob izročitvi.

Nestrokovna raba predhodnih pooblastil (npr. pregled osebe) ali opustitev seznanitve s privilegijem zoper samoobtožbo, v sklopu zasega predmetov posledično predstavlja nezakonitost tega dokaza v konkretnem kazenskem postopku oziroma postopku o prekršku. Slednje običajno vodi v izločitve dokazov. Selinšek (2015) opisuje, da slovenska normativna ureditev sodišču onemogoča, da opre sodne odločbe na dokaz, ki krši ustavno zagotovljene pravice, ne glede na to, komu so bile kršene oziroma kdo jih je kršil. Torej je treba izločiti tudi dokaze, ki so bili pridobljeni od tretje osebe (ne samo od osumljenca kaznivega dejanja oziroma storilca prekrška), ne glede na to, da je takšne dokaze pridobil zasebnik ali država.

Obrambne strategije v postopkih pred sodiščem so vse pogostejše usmerjene na iskanje strokovnih napak v zvezi s pridobivanjem dokazov (Frangež in Dvoršek, 2013). Ne glede na morebitno neodobravanje zapisanega pa Stušek (2013) pojasnjuje, da kljub težnji k materialni resnici v pravni državi obdolženi posameznik ne sme in ne more biti brezpogojno podvržen izrazito močnejšemu represivnemu aparatu državi in da mora biti obdolženemu zagotovljena enakost pravic.

V nadaljevanju bo predstavljeno uradno dejanje zasega predmetov, ki ga izvedejo policisti, kot samostojno pooblastilo oziroma skupaj z drugimi pooblastili, predvsem z utemeljevanjem »Zakona o nalogah in pooblastilih policije (ZNPPol)« (2013), »Zakona o kazenskem postopku (ZKP-UPB16)« (2021), »Zakona o prekrških (ZP-1-UPB8)« (2011) in »Zakona o nadzoru državne meje (ZNDM-2-UPB1)« (2010).

2.1 Zaseg predmetov z določili Zakona o nalogah in pooblastilih policije

Policisti z uradnim dejanjem zasegajo predmete zaradi procesne vrednosti oziroma kot dokazno sredstvo ali ker so določeni predmeti nevarni. Zaseg slednjih predmetov in z utemeljevanjem »ZNPPol« (2013) ni procesno opravilo, kot je zaseg, ki je opredeljen v »ZKP-UPB16« (2021) in »ZP-1-UPB8« (2011). Torej, v primeru zasega po določilih »ZNPPol« (2013), lahko govorimo zgolj o zasegu predmeta iz varnostnih razlogov. Postopek zasega je sicer zelo primerljiv s procesnim opravilom zasega. Osebi, ki se ji predmet zaseže, se v vsakem primeru izda akt.⁵ Slednje je obvezno, saj se z zasegom posega v ustavno zavarovano pravico, tj. pravico do lastnine. Če strnemo, se zaseg predmetov po določilih

⁴ Da se ni dolžan izpovedati zoper sebe ali svoje bližnje ali priznati krivde (Ustava Republike Slovenije, 1991, 29. člen).

⁵ Drugi odstavek 54. člena »ZNPPol« (2013) določa, da se za zasežene predmete osebi izda potrdilo o zasegu.

»ZNPPol« (2013) izvede za predmete, ki so **primerni** za napad⁶ (Senčar, 2015a; Žaberl, 2006).

Pri določilu oziroma navedbi »predmeti za napad« kljub morebitnemu dvomu ne moremo govoriti, da je zakonodajalec kršil ustavno načelo pravne države v smislu nedoločnosti vsebine pravne norme z utemeljevanjem, da bi lahko zakonodajalec termin nadomestil z navedbo, da se s pooblastilom zasega zaseže orožje in ne predmeti, primerni za napad. Niti niso opravičena namigovanja, da je zaradi takšnega opisovanja predmetov potreba zaradi domnevne nedoločnosti dodatno pojasnjevati predpis oziroma pravno normo. O nejasnosti oziroma nedoločljivosti ali celo kršitvi ustavnega načela pravne države v tem primeru ne moremo govoriti. S slednjim se strinja tudi Šturm (2002), ko zapiše, da zahteva po jasnosti in določnosti ne pomeni, da morajo biti predpisi taki, da jih ne bi bilo treba razlagati.

Torej se v policijskem postopku in z določili »ZNPPol« (2013) lahko zasežejo predmeti, ki niso zgolj določeni za orožje. Predmet zasega je lahko predmet, ki je namenske rabe v popolnem nasprotju z napadom. Senčar (2015a) slednje predmete označi kot predmete za opravljanje neke dejavnosti in so lahko primerni za napad – izvijač, kladivo itd.⁷

Pomembno je izpostaviti, kaj stori policija in kako ravna z zaseženimi predmeti, ki so zaseženi z določili »ZNPPol« (2013). Postopek ravnanja z zaseženimi predmeti je tesno povezan z namenom zasega. Senčar (2015a) sicer s komentarjem pooblastila zasega po »ZNPPol« (2013) navaja, da so takšni predmeti pogosto zaseženi kot nosilci morebitnih sledi in so potrebni za kazenski postopek ali so drugače povezani z obdolžilnim predlogom v postopku o prekršku. Slednja trditev je nekoliko nejasna ali celo napačna,⁸ saj je zaseg po »ZNPPol« (2013) opredeljen kot neprocesno uradno dejanje. V primeru potreb, da je predmet potreben pri nadaljnjem (pred)kazenskem postopku ali postopku o prekršku, policist predmet zaseže z določili »ZKP-UPB16« (2021) oziroma »ZP-1-UPB8« (2011). Predaja zaseženega predmeta, kot ga predvideva »ZNPPol« (2013), oziroma pojasnjevanje slednje norme in posledičnega ravnanja s predmeti je bolj smiselno s sledečim, da policisti predmet dejansko izročijo⁹ pristojnemu sodišču ali drugemu organu, ker je bil le-ta predmet zasežen npr. ob izvajanju pooblastila privedbe in je bila oseba tako rekoč s predmeti predana sodišču. Druge načine ravnanj z zaseženimi predmeti zakonodajalec jasno in nedvomno nakaže z zakonsko ureditvijo,¹⁰ ko navede, da se predmeti vrnejo osebi ali odvzamejo:

- če se morajo odvzeti po določilih (drugega) zakona oziroma
- če je oseba nedvomno izrazila, da jih ne želi imeti več v lasti.

Ravnanje z zaseženimi predmeti, hrambo zaseženih predmetov in uničenje zaseženih predmetov natančno opisuje še »Pravilnik o policijskih pooblastilih« (2014).¹¹ Pravilnik sicer navaja, da se na predmetih lahko opravijo

⁶ Tudi predmete, primerne za samopoškodovanje, ter predmete, s katerimi se lahko huje ogrozi javni red ali splošna varnost ljudi ali premoženje (»ZNPPol«, 2013).

⁷ K temu lahko pripišemo še sekiro, lopato, vile, žago ...

⁸ Tretji odstavek 54. člena »ZNPPol« (2013) navaja, da predmete iz tega člena policisti morajo izročiti pristojnemu organu, pri katerem poteka nadaljnji postopek.

⁹ Zakonodajalec je uporabil termin »izročijo« in ne posredujejo, pošljejo itd.

¹⁰ Od tretjega do šestega odstavka 54. člena »ZNPPol« (2013).

¹¹ Od 18. do 20. člena »Pravilnika o policijskih pooblastilih« (2014).

kriminalističnotehnična opravila z nameni pridobivanja dokazov, a to z nedvomnim določilom, da če se po zasegu ugotovi, da je treba opraviti navedena opravila (»Pravilnik o policijskih pooblastilih«, 2014). Torej v primeru, da če policist že pred zasegom predmetov ve, da bo potrebno kakšno kriminalističnotehnično opravilo, predmeta ne sme zaseči z utemeljevanjem pogojev po določilih »ZNPPol« (2013).

2.2 Zaseg predmetov v predkazenskem postopku in ob postopku o prekršku

Od uradnega dejanja zasega z določili ZKP prehajamo iz splošnih pooblastil na procesna pooblastila. Žerjav (1994) takšno vrsto zasega poimenuje opravila, s katerimi policija odkriva in preiskuje kazniva dejanja, ter pojasnjuje, da se predmete največkrat zasega pri ogledu kraja kaznivega dejanja. Pri slednjem opravilu se zasega predmete, ki imajo zvezo s kaznivim dejanjem ali s storilcem.

Policisti zasegajo predmete, ki se po normativni ureditvi morajo vzeti, predmete, ki bi lahko bili dokaz v kazenskem postopku in se s tem zavarujejo sledi ter bi bilo nevarno odlašati takšen zaseg, in predmete, ki so predmet naloga sodišča (Žerjav, 1994). Podobno opisuje Žaberl (2006), ko zapiše, da se zaseg, kjer se predmeti po zakonu morajo zaseči, imenuje obligatorni zaseg. Fakultativni zaseg pa je izraz za zaseg predmetov, ki utegnejo biti dokazilo v kazenskem postopku.

»ZKP-UPB16« (2021) določa, da kdor ima točno določene predmete, ki jih je treba zaseči, mora le-te predmete na poziv policije¹² izročiti. Žaberl (2006) zapiše, da je dolžnost izročitve določenega predmeta splošna državljanska dolžnost. Slednje poimenuje edicijska dolžnost, a hkrati opozarja, da je šele odredba sodišča¹³ tisti akt, s katerim se imetnika predmeta lahko prisili k izročitvi.

Če govorimo o edicijski dolžnosti, ima »ZKP-UPB16« (2021) določilo, da so le-te opravičeni državni organi, če mislijo, da je objava zasežene vsebine škodljiva za splošno korist. O slednjem sicer dokončno odloča sodišče. Podjetja oziroma druge pravne osebe lahko glede objave zasežene vsebine¹⁴ zahtevajo, da se podatki v zvezi z njihovim poslovanjem ne objavijo.

V primeru prostovoljne izročitve obremenilnih predmetov lahko pride do kršitve privilegija zoper samoobtožbo. Pri presoji prostovoljnosti pa je ključno, da je oseba v postopku ustrezno poučena in da takšna izročitev ne temelji na izrabljanju njegove nevednosti. Pogoj za prostovoljnost osumljenčeve odločitve je namreč ravno seznanjenost v postopku s pravicami, ki v prvi vrsti zajemajo pouk o pravici do privilegija zoper samoobtožbo.¹⁵ Horvat (2004) je že pred časom nakazal, da je sodobnejša procesna teorija usmerjena k temu, da je edicijske dolžnosti oproščena tudi oseba, ki je v vlogi osumljenca.

Ob zasegu predmetov se izpolni zapisnik, ki ga podpišeta policist in oseba, ki so ji bili predmeti zaseženi. Na zapisniku se natančno navedeta opis predmeta

¹² Tudi državnega tožilca ali sodišča.

¹³ Lahko je to odredba za hišno preiskavo, ki sama po sebi že vsebuje pooblastilo (nalog) za zaseg predmetov. Slednje pojasnjuje Vrhovno sodišče v sodbi I Ips 54/2003.

¹⁴ Predvsem je zakonodajalec pri tem predvideval za zasežene listine ter druge dokumente in ne zgolj predmete (»ZKP-UPB16«, 2021).

¹⁵ Takšno stališče je zavzelo tudi Vrhovno sodišče v sodbi I Ips 14786/2016.

in kje so bili predmeti najdeni oziroma na kakšen način¹⁶ so bili zaseženi. Zaseženi predmeti se skupaj s kazensko ovadbo oziroma poročilom v dopolnitev kazenske ovadbe posredujejo na okrožno državno tožilstvo oziroma v ustrezno kriminalističnotehnično obdelavo. Predmete, ki niso storilčeva last in se jih ne potrebuje v nadaljnjem postopku (npr. za kriminalističnotehnična opravila), se lahko že v predkazenskem postopku vrne lastniku. S slednjo trditvijo se pred časom sicer ni strinjal Žerjav (1994), ko je zapisal, da se morajo takšni predmeti poslati pristojnemu tožilcu oziroma se mu s kazensko ovadbo sporoči, kje in zakaj se takšen predmet hrani.

Nekoliko drugače kot v predkazenskem postopku¹⁷ je zakonodajalec uradno dejanje zasega uredil na področju prekrškovnega prava. Za postopek o prekršku je predviden odvzem predmetov in se le-ta izvede z odredbo sodišča, sodbo o prekršku ali odločbo o prekršku, ki jo izda prekrškovni organ. Zaseg predmetov lahko še pred sodbo o prekršku izvedejo uradne osebe, ko izvedo za prekršek. In sicer za predmete, ki so bili uporabljeni pri storitvi prekrška ali so namenjeni za prekršek in če so nastali s prekrškom. Predmete, za katere je predviden obvezan oziroma obligatorni odvzem, opisujejo področni zakoni.¹⁸ Prav tako lahko policist zaseže predmete za potrebe postopka o prekršku (npr. za dokazovanje prekrška) z utemeljevanjem »ZKP-UPB16« (2021), saj zakon o prekrških napotuje na smiselno uporabo navedenega zakona na področju zasega in odvzema predmetov (»ZP-1-UPB8«, 2011). Prav tako kot v predkazenskem postopku se ravna s predmeti, zaseženimi za potrebe postopka o prekršku. Torej se le-ti predmeti vložijo v spis prekrškovnega organa, posredujejo sodišču oziroma se na zaseženih predmetih opravijo določena kriminalističnotehnična opravila.

3 ZASEG PREDMETOV Z RABO SPLOŠNIH POLICIJSKIH POOBLASTIL

Policisti zgolj z rabo enega policijskega pooblastila skoraj nemogoče zaključijo postopek. Če pojasnimo s primerom, bi to najlažje predstavili s tem, da že pri najosnovnejšem postopku npr. ugotavljanju identitete osebe, policisti uporabijo več pooblastil,¹⁹ saj osebi začasno omejijo gibanje, jo opozarjajo in seznanjajo, morebiti ukazujejo ali odrejajo itd. Podobno je s pojasnjevanjem postopkov, v katerem je zasežen določen predmet. Kot je razvidno iz uvodnih navedb, se z zasegom posega v lastninsko pravico posameznika in prav takšni postopki postajajo kompleksnejši ter si s tem zaslužijo posebne, ali bolje rečeno, še skrbnejše obravnave.

Policisti zasegajo predmete pri rabi policijskih pooblastil, ki so na videz preiskovalno naravnana, a to niso, temveč so izrazito splošne – varnostne narave in se tudi z njimi posega v ustavno zavarovano lastninsko pravico. Slednja pooblastila so tako rekoč na meji s tem, da bi bila za rabo takšnih pooblastil²⁰ že v

¹⁶ Prostovoljna izročitev s seznanitvijo privilegija zoper samoobtožbo, npr. pri pregledu osebe.

¹⁷ ZKP opredeljuje postopek zasega in razloge. Zaseg predmetov, ki je t. i. dokončen in je označen kot varnostni ukrep – odvzem predmetov, je določen s kazenskim zakonom (»ZKP-UPB16«, 2021).

¹⁸ Npr. prepovedane droge po »Zakonu o proizvodnji in prometu s prepovedanimi drogami« (1999) ali motorno vozilo pod določenimi pogoji v »Zakonu o pravilih cestnega prometa« (2021).

¹⁹ Ugotavljanja identitete (»ZNPPol«, 2013, 40. člen), začasna omejitve gibanja (»ZNPPol«, 2013, 56. člen), opozorilo (»ZNPPol«, 2013, 38. člen) itd.

²⁰ Predvsem sta mišljena varnostni pregled in pregled osebe, ki ju policija lahko opravi z določili policijske zakonodaje. Prav tako kontrola potnikov, prevoznega sredstva in stvari s področja mejne kontrole ali pregled

zgolj nekoliko drugačnih situacijah potrebna presoja sodišč oziroma odredba kot preiskovalna dejanja. Tuja sodna praksa (predvsem v ZDA) je že pred nekaj časa izoblikovala stališče za takšne primere. Kot navaja Coleman (1990), lahko policisti ob izvajanju sodne odredbe za preiskavo, ki se nanaša na zaseg predmetov, zasežejo predmete, ki jih je po zakonu treba zaseči. Slednji se lahko zasežejo pod pogojem, da so, kot zapiše Coleman (1990), na očeh (angl. *plain view*). Takšen zaseg predmetov mora biti nenačrtovan oziroma se do takšnega predmeta pride tako rekoč po naključju.

Če se vrnemo na naš pravni sistem in zaseg predmetov kot uradno dejanje policistov, pri tem lahko zapišemo, da policisti pogosto zasegajo predmete ob rabi pooblastil **varnostnega pregleda in pregleda osebe**. Senčar (2015b) je izpostavil, da je bil zaseg predmetov v interakciji s pooblastilom varnostnega pregleda v preteklosti predmet obravnave v pritožbenih postopkih zoper policiste in tudi pooblastilo, o katerem je presojalo sodišče. Kot določa »ZNPPol« (2013), lahko policisti opravijo varnostni pregled izključno zaradi zagotavljanja varnosti²¹ in pri izvedbi tega pooblastila ugotavljajo, ali je oseba oborožena oziroma ima pri sebi nevarne predmete ali snovi. Varnostni pregled se opravi s pretipavanjem oblačil, tudi lasišča ter pregleda obutev. Takšno opravilo ne sme obsegati telesnega pregleda niti osebne preiskave.²² Policisti varnostni pregled opravijo glede na omenjene okoliščine. V določenih primerih je varnostni pregled, ne glede na dane okoliščine, obvezujoče opravilo²³ (npr. pred namestitvijo osebe v prostor za pridržanje). Slednje je določil tudi zakonodajalec.

Torej je povsem logično, da policist pri izključevanju nevarnosti oziroma nevarnih snovi ali predmetov nenačrtno najde snov, ki jo je po zakonu treba zaseči. Zgodi se, da policist pri varnostnem pregledu najde npr. zvitek heroína, ki ne predstavlja neposredne nevarnosti za postopke oziroma za samopoškodovanje ali napad, vendar ker gre za prepovedano drogo, je le-to treba zaseči. Takšen zaseg je opravičen, če policist varnostni pregled opravlja iz razlogov zagotavljanja varnosti v policijskem postopku in ne z namenom, da takšen prepovedan predmet odkrije ali ga želi odkriti.

Zakonodajalec je z uveljavitvijo pooblastila **pregleda osebe**, ki je določeno v 52. členu »ZNPPol« (2013), že posegal na preiskovalno področje. Cilj pregleda osebe je torej zaseg predmetov, ki jih je po zakonu treba zaseči. Pravna norma v določenih delih nekoliko spominja na uveljavljanje (predhodno) omenjene doktrine *plain view* v naš pravni red. Pri navedeni doktrini, ki izvira iz ZDA, gre, kot opisuje Gilsinger (2013), za utemeljevanje zakonitosti zasega, ko policisti le-to izvajajo brez predhodne odredbe sodišča, pri tem pa mora biti izveden zaseg nenačrtovan oziroma mora biti odkritje predmeta, ki je kot obremenilni dokaz oziroma predmet, ki ga je po zakonu treba zaseči, tako imenovano »na očeh«. Novakowski (2019) opisuje, da mora dejstvo »na očeh« spremljati še pogoj, da

prevoznih sredstev, potnikov in prtljage, ki so opredeljeni v ZKP.

21 Zakonodajalec slednje izkaže s tem, ko zapiše »če je glede na okoliščine mogoče pričakovati njen napad ali samopoškodovanje« (»ZNPPol«, 2013).

22 V zvezi osebne preiskave glej ZKP, XVIII. poglavje, preiskovalna dejanja. Za utemeljevanja telesnega pregleda glej ZKP, člen 266 (»ZKP-UPB16«, 2021).

23 Podobno opisuje tudi Senčar (2015b), ko s komentarjem pooblastila varnostnega pregleda le-tega opisuje v dveh kategorijah, in sicer kadar se policisti odločijo glede na dane okoliščine in kadar je opravljanje varnostnega pregleda nujno potrebno.

policija izvaja zakonito nalogo oziroma pooblastilo oziroma je policija zakonito prisotna tam, kjer se izvede zaseg. Odkritje dokazov, ki mora biti nenamerno, se ne enači z nepričakovanim v smislu učinka presenečenosti, da policija najde določen predmet. Predmet zasega mora biti odkrit s pomočjo **policistovih čutil**,²⁴ kar ne pomeni, da mora biti dobesedno »na očeh«. In še kot zadnji pogoj za utemeljevanje rabe doktrine *plain view* je določeno, da mora biti policistu takoj znano,²⁵ da za predmet, ki se zasega, obstaja visoka stopnja suma oziroma verjetnosti, da je predmet zasega povezan s kriminalno dejavnostjo.

Bistvo zakonitosti izvedbe pooblastila pregleda osebe je, da je policist neposredno zaznal in da obstaja velika verjetnost, da ima oseba pri sebi predmete, ki jih je treba po zakonu zaseči. Neposredna zaznava torej zajema čutila policista in veliko verjetnost, ki jo Žaberl (2015) primerja v matematičnem smislu oziroma s pričakovanjem bistvenega preseganja 50 %, kar pa ne pomeni gotovosti.

Pooblastilo pregleda osebe, ki ne obsega telesnega pregleda in osebne preiskave, je posebno po tem, da se lahko pregledajo le tisti deli oblačil oziroma stvari, kjer je bil zaznan predmet oziroma kamor ga je oseba skrila ob zaznavi policista. Pregled osebe obsega tudi pregled vozila. Prav tako je posebnost pooblastila ta, da policist pred izvedbo takega pregleda, če okoliščine to dopuščajo, osebi ukaže, da mora sama izročiti dotični predmet, razen, če bi lahko s tem ogrozil varnost ljudi ali premoženja. Šele po izrečenem ukazu in morebitni neizročitvi lahko policist z rokami pretipa oblačila osebe ter pregleda stvari in jih zaseže. Zaseg se glede na naravo predmeta izvede z določili prekrškovnega prava oziroma po pravilih predkazenskega postopka.

Potrebno je zavedanje, da se pooblastilo pregleda osebe izvaja pred sumom oziroma pred tem, ko je oseba osumljena določenega kaznivega ravnanja. S statusom osumljenca namreč oseba pridobi določene pravice oziroma so s tem postopki vezani na ZKP (»ZKP-UPB16«, 2021) oziroma ZP-1 (»ZP-1-UPB8«, 2011). S slednjim se strinja tudi Višje sodišče v Ljubljani v sklepu V Kp 8271/2021 s tem, ko je določilo, da je za presojo, ali je pri izročitvi predmetov s strani obdolženca šlo za procesno kršitev v postopku o prekršku oziroma v predkazenskem postopku, bistveno vprašanje, ali je v trenutku poziva policista osebi v postopku k izročitvi predmetov nanj že bil osredotočen sum (razlogi za sum) bodisi storitve kaznivega dejanja bodisi prekrška. V prvem primeru se sproži pravica obdolženca oziroma dolžnost policije za pravni pouk.²⁶

Ob takšnem, sicer utemeljenem, sklepu sodišča, se pojavi vprašanje o smiselnosti določbe drugega odstavka 52. člena »ZNPPol« (2013), ki določa, da mora biti osebi ukazano, da naj izroči dotični predmet, ki je bil predhodno neposredno zaznan in za katerega obstaja velika verjetnost, da ga je po zakonu treba zaseči. Policist torej ukaže osebi, naj izroči zavitek z belo prašnato vsebino, ki ga je stisnil v pest leve roke. Pri tem pa se oseba seznani s pravicami, ki ji

24 Vrhovno sodišče v *Minnesota* (United States Supreme Court, 1993) je v sodbi *Minnesota proti Dickersonu* pojasnjevalo, da policist lahko zatipa predmet in ne le vidi. Slednje je poimenovalo kot *plain touch*. Sicer je v dotični zadevi policist prešel okvirje doktrine *plain view* in je ravnal nezakonito.

25 Policist ne sme opravljati dodatne aktivnosti, usmerjene v potrjevanje dejstev, da predmet izvira iz kaznivega dejanja in ga je za to treba zaseči. Slednje je Vrhovno sodišče v Arizoni (United States Supreme Court, 1987) utemeljevalo v zadevi *Arizona proti Hicksu*, ko je policist po zaznavi domnevno spornega predmeta preverjal serijsko številko le tega predmeta in je s tem ravnal v neskladju z doktrino *plain view*.

26 Privilegij zoper samoobtožbo po četrtem odstavku 148. člena »ZKP-UPB16« (2021) oziroma v primeru postopka o prekršku pravice po drugi alineji drugega odstavka 55. člena »ZP-1-UPB8« (2011).

pripadajo, in sicer je med temi pravicami tudi, da predmeta ni dolžna izročiti (kot že omenjeno se takšna pravica razteza na privilegij zoper samoobtožbo). Ob takšni normativni ureditvi policist osebo v postopku opozori na možnost storitve prekrška,²⁷ saj mora oseba ravnati po zakoniti odredbi oziroma zakonitem ukrepu uradne osebe. Vitamvas (2022) se sprašuje, kdaj policisti sploh še smejo izvesti pregled osebe. Ob zakonski ureditvi pregleda osebe in ob vseh pogojih za izvedbo pregleda osebe po »ZNPPol« (2013) ima policist dejansko že osredotočenost suma²⁸ na osebo. Vitamvas (2022) nadalje opisuje, da se zaseg predmetov ob takšnem dojemanju dejstev lahko izvede le ob odredbi za osebno ali hišno preiskavo ali pa s prostovoljno izročitvijo, s poučitvijo o privilegiju zoper samoobtožbo in tako svoje razmišljanje razvija v smer, da pregled osebe ob trenutni normativni ureditvi ni mogoč.

Pregled prevoznih sredstev, potnikov in prtljage je pooblastilo, ki ga policiji daje drugi odstavek 148. člena »ZKP-UPB16« (2021). Pri rabi tega pooblastila ne gre zgolj za neposredno opazovanje, temveč tudi za dejanski pregled vozila, pri katerem policija sme opraviti pregled prevoznih sredstev, potnikov in prtljage. Pregled vozila obsega pregled (s čutili vida, sluha, vonja in otipa) vseh prostorov prevoznega sredstva (in stvari v njem), razen tistih, ki so zaprti, skriti oziroma takšni, da je treba za njihovo pregledovanje uporabiti posebna tehnična sredstva ali metode, kot so razstavljanje, rezanje, lomljenje itd. V slednjih primerih ne gre več za pregled, temveč za procesno dejanje preiskave vozila, ki pomeni globlji poseg v zasebnost posameznika in se zato sme opraviti le pod pogoji, ki jih določa zakon za izvedbo hišne preiskave. Če pojasnimo s primerom: če policija, nanašajoča se na obravnavano pooblastilo, odpre in pregleda nezaklenjen predal v armaturi osebnega vozila in pri tem ne potrebuje nobenih posebnih tehničnih sredstev ali metod, je opravila pregled vozila v skladu z drugim odstavkom 148. člena »ZKP-UPB16«²⁹ (2021). Torej takšne vrste pregled ni formalno procesno dejanje in ob rabi le-tega policisti niso dolžni narediti zapisnika oziroma o tem policisti naredijo uradni zaznamek (Sklep Višjega sodišča v Ljubljani V Kp 8238/2010).

Policija lahko pooblastilo pregled prevoznih sredstev, potnikov in prtljage uporabi, če so podani **razlogi za sum**, da je bilo storjeno kaznivo dejanje, za katero se storilec preganja po uradni dolžnosti. Pri tem mora policija ukreniti potrebno, da se izsledi storilec kaznivega dejanja, da se storilec ali udeleženec ne skrrije ali ne pobegne, da se odkrijejo in zavarujejo sledovi kaznivega dejanja in predmeti, ki utegnejo biti dokaz, in da se zberejo vsa obvestila, ki bi utegnili biti koristna za uspešno izvedbo kazenskega postopka (»ZKP-UPB16«, 2021).

Kontrola osebe, pregled prevoznega sredstva in stvari oziroma t. i. izravnalni ukrep je poimenovano pooblastilo, ki je opredeljeno v »ZNDM-2-UPB1« (2010) in je na prvi pogled podobno pooblastilu pregledu prevoznih sredstev, potnikov in prtljage iz »ZKP-UPB16« (2021), vendar je treba ločiti bistvene razlike med navedenima pooblastiloma. Lahko zapišemo, da obe pooblastili nista formalno

27 Kdor na kraju postopka ne upošteva odrejenega zakonitega ukrepa ali odredbe uradne osebe, je storil prekršek (»Zakon o varstvu javnega reda in miru (ZJRM-1)«, 2020). Natančneje glej prvi odstavek 22. člena citiranega zakona.

28 Da je oseba osumljena storitve prekrška ali kaznivega dejanja.

29 Slednjo sodno prakso, ki se nanaša na določilo ZKP oziroma na pregled prevoznih sredstev, potnikov in prtljage, utemeljuje Višje sodišče v Ljubljani v sklepu št. V Kp 25162/2019.

procesni dejanji,³⁰ a imata skupen oddaljeni cilj – odkrivanje kriminalitete. V nadaljevanju predstavljamo pojasnilo Vrhovnega sodišča v Sodbi I Ips 337/2009 glede izravnalnega ukrepa. Policisti lahko zaradi preprečevanja nedovoljenega vstopa in bivanja na ozemlju Republike Slovenije ter preprečevanja in odkrivanja čezmejne kriminalitete na mednarodnih prometnih povezavah in objektih, pomembnih za čezmejni promet, če to opravičujejo varnostne razmere, ugotavljajo identiteto oseb ter opravijo kontrolo potnikov, prevoznega sredstva in stvari. »ZNDM-2-UPB1« (2010) je bil usklajen s schengenskimi pravili (Uredba (EU) 2016/399 ..., 2016), kjer je določeno, da se notranja meja lahko prehaja na katerikoli točki brez opravljanja mejne kontrole oseb, ne glede na njihovo državljanstvo. Določena so tudi pravila o kontroli znotraj ozemlja. Z vstopom Republike Slovenije v schengenski prostor je bil odpravljen nadzor na mejah z državami članicami Evropske skupnosti. Zakonodajalec je z »ZNDM-2-UPB1« (2010) predvidel izravnalne ukrepe za preprečevanja kriminalitete in drugih tveganj za varnost na ozemlju države. To so ukrepi oziroma pooblastila, ki jih policisti izvajajo pri mejni kontroli potnikov, prevoznega sredstva in stvari. Kontrola prevoznega sredstva je kontrola, ki zajema zunanji in notranji vidni pregled prevoznega sredstva in preiskavo prevoznega sredstva. V primeru suma, da oseba prevaža prepovedane predmete, sme policist preiskati prevozno sredstvo, kar pomeni podroben pregled vseh delov, vključno z razstavljanjem posameznih delov prevoznega sredstva. Pri takšni kontroli sme policist uporabljati ustrezne tehnične pripomočke. Izravnalne ukrepe z namenom preprečevanja in odkrivanja čezmejne kriminalitete lahko policisti opravijo na mednarodnih prometnih povezavah in če to opravičujejo varnostne razmere le na podlagi suma, da gre za čezmejno kriminaliteto. Slednja pomeni izvrševanje kateregakoli kaznivega dejanja, ki se izvaja na ozemlju dveh ali več držav (kot npr. tihotapstvo oseb, orožja, prepovedanih drog in podobno). Tako po drugem odstavku 148. člena »ZKP-UPB16« (2021) kot tudi po določbi 35. člena »ZNDM-2-UPB1« (2010) morajo obstajati določeni razlogi za sum (to je nizka stopnja verjetnosti), da je bilo storjeno ali da se izvaja kakšno kaznivo dejanje, za katero se storilec preganja po uradni dolžnosti, oziroma gre za sum čezmejne kriminalitete.

4 ZAKLJUČEK

Z zasegom predmetov, ki ga kot uradno dejanje izvedejo policisti v Republiki Sloveniji, se posega v ustavno varovano pravico do zasebne lastnine. Zaključimo lahko, da je zaseg, ki ga policisti izvedejo in le-takšen zaseg ni izveden s pravnomočno sodbo oziroma odločbo pristojnega organa, zgolj začasen, kar pomeni, da se s takšnim zasegom le začasno omeji lastninska pravica in ne pomeni trajnega odvzema navedene pravice.

Poudarek je na tem, da policisti običajno zasežejo predmete ob rabi drugih pooblastil oziroma uradnih dejanj, možno pa je tudi izvesti zaseg predmetov v smislu samostojnega policijskega pooblastila na način, da osebo pozovejo, naj izroči predmet oziroma oseba predmet izroči brez poziva policista. Pri tem je treba

30 Višje sodišče v Ljubljani v sklepu s št. V Kp 8238/2010 pojasnjuje, da pregled po drugem odstavku 148. člena ZKP ni formalno procesno dejanje.

upoštevati privilegij zoper samoobtožbo, o čemer mora biti domnevni storilec prekrška ali kaznivega dejanja poučen, še preden je pozvan k izročitvi predmeta.

Tako kot stranke v postopku, tj. kršitelji oz. storilci kaznivih dejanj, so tudi policisti pri izvajanju nalog policije upravičeni do ustavno varovanih pravic. Med te pravice uvrščamo tudi pravico nedotakljivosti človekovega življenja, kar je še toliko bolj poudarjeno v samem policijskem postopku. Namreč, s policijskim pooblastilom zasega predmetov ima policist možnost vpliva na lastno varnost, saj so lahko posamezni predmeti uporabljeni za poškodovanje ali napad nanj. Podobno zapišejo Klemenčič in drugi (2002), ko pojasnjujejo, da je o pravicah policistov možno razpravljati v dveh smereh. Pri tem je izpostavljeno, da ena od teh smeri govori o tem, da ustava jamči policistom človekove pravice v enakem obsegu kot vsakemu državljanu Republike Slovenije.

Z zasegom predmetov, in sicer za čas policijskega postopka, policist posredno izkazuje tudi lasten interes, saj si želi zagotoviti varnost. Nekoliko drugačen odnos do predmetov oziroma brez neposrednega lastnega interesa ima policist, ko zasega predmete:

- ki jih je po zakonu treba zaseči,
- ko predmeti zaradi narave odklonskega ravnanja niso več primerni za primarno rabo in/ali obstaja verjetnost, da bo sodišče odreklo lastninsko pravico lastniku,
- na katerih je zaradi hujšega odklonskega vedenja treba opraviti posamezna kriminalističnotehnična opravila.

V prispevku smo se izognili podrobnemu pojasnjevanju zasegov predmetov, ki so predmet sodne odločbe. Posebno obravnavo v prispevku smo namenili posameznim policijskim pooblastilom, ki imajo značaje preiskovalnih ravnanj, a vendar to še niso in posledično za izvedbo takšnih ravnanj ali ukrepov ni potrebna sodna odločba. Tako smo opisovali zaseg predmetov, ki se izvede ob rabi pooblastil varnostnega pregleda, pregleda osebe, pregleda prevoznih sredstev, potnikov in prtljage ter kontroli osebe, pregleda prevoznega sredstva in stvari. Z rabo teh pooblastil policisti v postopkih pogosto odkrijejo predmete, ki so prepovedani ali izvirajo iz kaznivega dejanja ter jih zasežejo. Zaradi rabe pooblastil, ki so v posameznih delih preiskovalne narave ali pa vsaj dajejo takšen videz, so namreč takšni zaseženi predmeti deležni argumentiranja o izločitvi dokazov. Privilegij do samoobtožbe, ki se razteza tudi na izročitev osumljencu obremenjujočih predmetov, je pogost razlog izpodbijanja upravičenosti izvedbe zasega predmetov in s tem celotnega postopka. Tako se pri izvajanju posameznih pooblastil, ki vodijo v dokončen odvzem zaseženih predmetov, niti ne postavlja samo vprašanje, ali je obstajala najnižja verjetnost o obstoju kaznivega ravnanja (kaznivo dejanje ali prekršek), pač pa se ugotavljajo dejstva, kdaj je oseba v postopku ali celo pred policijskim postopkom dobila vlogo osumljenca in s tem pripadajoče pravice. Prav zaradi takšnih dejstev je v stroki potrebna nenehna razprava in argumentacija rabe policijskih pooblastil. S pravno prakso in dojemanjem privilegija zoper samoobtožbo, v smislu raztezanja tega privilegija ne le na izpovedbo osumljenega, temveč tudi na izročitev predmetov, lahko sklepamo, da bo raba posameznih pooblastil, ki vodijo v zaseg predmetov, zelo

otežena. S to trditvijo mislimo predvsem na pooblastilo pregleda osebe, ko policist med pregledom najde predmet in mora nadaljevati postopek po »ZKP-UPB16« (2021), »ZP-1-UPB8« (2011) ali drugem zakonu. O odvzemu prepovedanega predmeta dokončno odločita sodišče s sodbo ali upravičen prekrškovni organ z odločbo o prekršku.

UPORABLJENI VIRI

- Coleman, J. C. (1990). Police seizure of items not listed in warrant – Supreme court voids inadvertent discovery requirement. *Crime to court: Police officers handbook*, (1990), 1–3.
- Frangež, D. in Dvoršek, A. (2013). *Preiskovanje in dokazovanje prepovedi: Kazenskopравни in kriminalistični vidiki*. Univerza v Mariboru, Fakulteta za varnostne vede.
- Gilsinger, D. J. (2013). Oklahoma's plain view rule: Licensing unreasonable searches and seizures. *Tulsa Law Review*, 18(4), 674–697.
- Horvat, Š. (2004). *Zakon o kazenskem postopku (ZKP): S komentarjem*. GV Založba.
- Klemenčič, G., Kečanović, B. in Žaberl, M. (2002). *Vaše pravice v policijskih postopkih*. Pasadena.
- United States Supreme Court. (1987). Arizona v. Hicks, No. 85-1027.
- United States Supreme Court. (1993). Minnesota v. Dickerson, No. 91-2019.
- Novakowski, M. (2019). Plain view is a seizure power only. *Blue Line, Canada's Law Enforcement Magazine*, 31(8), 26–27.
- Pravilnik o policijskih pooblastilih. (2014, 2017). *Uradni list RS*, (16/14, 59/17).
- Selinšek, L. (2015). Izločitev dokazov v kazenskem postopku: Primerjalnopravni pogled. *Pravna praksa*, 34(28), 2–6.
- Senčar, A. (2015a). Zaseg predmetov. V M. Nunič (ur.), *Zakon o nalogah in pooblastilih policije s komentarjem* (str. 188–193). GV Založba.
- Senčar, A. (2015b). Varnostni pregled. V M. Nunič (ur.), *Zakon o nalogah in pooblastilih policije s komentarjem* (str. 167–178). GV Založba.
- Višje sodišče v Ljubljani. (2014). Sklep V Kp 8238/2010.
- Višje sodišče v Ljubljani. (2021). Sklep V Kp 8271/2021.
- Višje sodišče v Ljubljani. (2021). Sodba II Kp 17143/2015.
- Vrhovno sodišče. (2010). Sodba I Ips 337/2009.
- Vrhovno sodišče. (2020). Sodba I Ips 41786/2016.
- Vrhovno sodišče. (2004). Sodba I Ips 54/2003.
- Stušek, J. (2013). Nedovoljeni dokazi z vidika odvetnika – izločitev dokazov. V D. Frangež in A. Dvoršek (ur.), *Preiskovanje in dokazovanje prepovedi: Kazenskopравни in kriminalistični vidiki* (str. 145–160). Univerza v Mariboru, Fakulteta za varnostne vede.
- Stvarnopravni zakonik (SPZ). (2002, 2013, 2020). *Uradni list RS*, (87/02, 91/13, 23/20).
- Šturm, L. (2002). Splošne določbe. V L. Šturm (ur.), *Komentar Ustave Republike Slovenije* (str. 43–168). Fakulteta za podiplomske državne in evropske študije.
- Uredba (EU) 2016/399 Evropskega parlamenta in Sveta z dne 9. marca 2016 o Zakoniku Unije o pravilih, ki urejajo gibanje oseb prek meja (Zakonik o

- schengenskih mejah) (2016). *Uradni list Evropske unije*, (L77/1).
- Ustava Republike Slovenije (URS). (1991, 1997, 2000, 2003, 2004, 2006, 2013, 2016, 2021). *Uradni list RS*, (33/91-I, 42/97, 66/00, 24/03, 69/04, 68/06, 47/13, 75/16, 92/21).
- Virant, G. (2002). Komentar 1. odstavek 67. člena in ustavnosodna presoja. V L. Šturm (ur.), *Komentar Ustave Republike Slovenije* (str. 636–653). Fakulteta za podiplomske državne in evropske študije.
- Vitamvas, L. (2022). Omejena policijska pooblastila po uveljavitvi novele ZKP-N. *Pravna praksa*, 29(30), 18–19.
- Zakon o kazenskem postopku (ZKP-UPB16). (2021, 2022, 2023). *Uradni list RS*, (176/21, 96/22, 2/23).
- Zakon o nadzoru državne meje (ZNDM-2-UPB1). (2010, 2013, 2017, 2019, 2020, 2021, 2022). *Uradni list RS*, (35/10, 15/13, 5/17, 68/17, 47/19, 139/20, 161/21, 29/22).
- Zakon o nalogah in pooblastilih policije (ZNPPol). (2013, 2015, 2017, 2019, 2021). *Uradni list RS*, (15/13, 23/15, 10/17, 46/19, 47/19, 153/21).
- Zakon o pravilih cestnega prometa (ZPrCP-UPB7). (2021). *Uradni list RS*, (156/21, 161/21).
- Zakon o prekrških (ZP-1-UPB8). (2011, 2013, 2014, 2016, 2017, 2019, 2020, 2021). *Uradni list RS*, (29/11, 21/13, 111/13, 74/14, 92/14, 32/16, 15/17, 73/19, 175/20, 5/21).
- Zakon o proizvodnji in prometu s prepovedanimi drogami (ZPPPD). (1999, 2000, 2004). *Uradni list RS*, (108/99, 44/00, 2/04, 47/04).
- Zakon o varstvu javnega reda in miru (ZJRM-1). (2006, 2020). *Uradni list*, (70/06, 139/20).
- Žaberl, M. (2006). *Temelji policijskih pooblastil*. Univerza v Mariboru, Fakulteta za policijsko-varnostne vede.
- Žaberl, M. (2015). Uvodne določbe. V M. Nunič (ur.), *Zakon o nalogah in pooblastilih policije s komentarjem* (str. 25–40). GV Založba.
- Žerjav, C. (1994). *Kriminalistika*. Izobraževalni center organov za notranje zadeve.

O avtorjih:

Dr. Franc Pozderec, doktor znanosti s področja upravnih znanosti, docent za upravno pravo, predavatelj policijskih pooblastil s praktičnim postopkom na Višji policijski šoli na Policijski akademiji, Evropski pravni fakulteti in Fakulteti za državne in evropske študije. E-pošta: franc.pozderec@policija.si

Klemen Kotnik, magister varstvoslovja, višji policijski inšpektor na Policijski akademiji, izvajalec predavanj s področja policijskih pooblastil in praktičnega postopka na Višji policijski šoli. E-pošta: klemen.kotnik@policija.si